

Üniversite Öğrencilerinin Harcama Eğilimleri ve Bölge Ekonomisi ile Ekonomik İlişkileri: Eskişehir Örneği

Expenditure Trends of University Students and Economic Relations with the Regional Economy: Evidence from Eskisehir

Hakan ACAROĞLU¹,
Mustafa GÜLLÜ²,
Cihan SEÇİLMİŞ³

Orcid no: 0000-0001-6757-2140
Orcid no: 0000-0001-7546-2400
Orcid no: 0000-0001-6781-0997

ÖZET

Üniversiteler buldukları bölge ekonomisine birçok yönden katkı sağlamaktadırlar. Üniversite öğrencilerinin bu katkıdaki rolünün analiz edilmesi açısından öğrencilerin demografik özelliklerinin, bölge hakkındaki düşüncelerinin, gelir ve harcama alışkanlıklarının bilinmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin harcama trendlerini ve Eskişehir ekonomisine katkılarını analiz etmek amacıyla anket uygulanmıştır. Öğrencilerin %89,1'i Eskişehir'i tanıdığını, %52'si öğrenci maliyetlerinin normal olduğunu, %60,9'unun yiyecek-içecek fiyatlarının normal olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %41,1' i kiralık ev tutup arkadaşlarıyla kalmayı tercih etmiş ve %43,1'i barınma maliyetlerinin yüksek olduğunu düşünmektedir. Gruplar arası farklılıkları ortaya koymak amacıyla varyans analizi yapılmıştır. Sonuç olarak çeşitli gruplar arasında farklılıklara rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir, Öğrenci harcamaları, Bölgesel kalkınma

ABSTRACT

Universities are contributing to the economy of their region in many ways. In terms of analyzing the role of university students in this contribution, it is important that students' demographics, their thoughts about the region, their income and spending habits are known. In this study, a questionnaire was applied to analyze the expenditure trends of the students and their contribution to the Eskisehir economy studying at Eskisehir Osmangazi University. %89.1 of the students stated that they knew Eskisehir, %52 stated that student costs were normal, and %60.9 stated that food and drink prices were normal. Also, %41.1 of the students prefers to stay with their friends and %43.1 of them thinks that the cost of living is high. The variance analysis is made for showing the differences between groups. As a result, it is observed differences between various groups.

Keywords: Eskisehir, Student expenditure, Regional development

1.GİRİŞ

Üniversiteler kurulduğu bölgelerde başta ekonomik olmak üzere birçok fayda sağlamaktadır. Bir bölgede bir üniversitenin bulunması bölgeye finansal açıdan getiri sağlamanın yanında endüstri ve iş dünyasının sorunlarını çözmeye yardımcı olma, personel açısından istihdam kaynağı yaratma, yerel halkın eğitimine katkı sağlama, sanatsal ve kültürel etkinliklerin yaygınlaşması gibi birçok alanda katkı sunmaktadır. Öğrencilerin bir kültür ortamında

yetişmeleri, üniversitede yalnızca iş sahibi olmayıp değişik aktivitelerle farklı bir yaşam stili edinmeleri için üniversiteler kurulmadan önce genel ve yerel yönetimler tarafından üniversitelerin kurulmasının planlanması, o merkezlerde gerekli düzenlemelerin yerine getirilmesi ve altyapı üstyapı çalışmalarının artırılması önem taşımaktadır (Dinler, 1994).

Bir üniversitenin yerel ekonomi üzerindeki etkisi incelerken öğrenci harcamalarının ne yönde yapıldığı ve yerel ekonomideki küçük işletmelerle ilişkileri önem

¹Doç. Dr. Hakan ACAROĞLU, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, hacaroglu@ogu.edu.tr

²Doktora Öğrencisi Mustafa GÜLLÜ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Bölümü, mustafagullu@hotmail.com

³Doç. Dr. Cihan SEÇİLMİŞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, csecilmis@ogu.edu.tr

taşımaktadır. Yerel işletmelerle öğrenciler arasındaki ilişkinin sorunlu olması iki sebepten kaynaklanabilir. Birincisi yerel işletmeler, büyük bir ekonomide etkilerinin önemsiz olduğunu varsayarak işletmelerini revize etmek istemezler. İkincisi ise, üniversite öğrencilerinin geleneksel iş saatlerinden sonra aktif olmaları ve yerel ekonomiyi canlandırmaya yardımcı olamayacaklarına olan inançtan kaynaklanmaktadır. Ancak öğrencilerin yiyecek-içecek, barınma ve diğer harcamaları göz önüne alındığında küçük bir üniversitenin bile kendi yerleşim bölgesinde çok güçlü bir ekonomik rol oynayabileceği görülmektedir (Steinacker, 2005).

Üniversiteler eğitim ve araştırma amaçlarını gerçekleştirirken buldukları bölgeye sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda katkı sağlamaktadırlar. Üniversiteler kuruldukları bölgenin yerel işletmeleriyle ve bölge halkı için istihdam olanağı yaratma potansiyeliyle maddi olarak etkileşimde bulunmasının yanı sıra kültürel açıdan, toplumsal değişim perspektifinde de etkileşimde bulunmaktadırlar. Bu etkileşimin en çok yaşandığı şehirlerden biri olan Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi olmak üzere iki üniversite bulunmaktadır. 2017 yılında Açıköğretim Sistemiyle eğitim veren fakülteler hariç Anadolu Üniversitesinde 31.659 ve Osmangazi Üniversitesinde 30.981 öğrenci olmak üzere toplamda 62.640 öğrenci Eskişehir’de öğrenim görmektedir. Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırmasında 164 üniversitede öğrenim gören 13,694 öğrenciden veriler toplanarak öğrencilerin okumakta oldukları şehir ve yerel halktan memnuniyetleri araştırılmıştır. Araştırmada şehrin ulaşım imkanları, esnafıyla ilişkileri, şehirde kendini güvende hissetme, eğlence, spor, sağlık, sanat, kültürel faaliyetler ve halkın öğrencilere karşı tutumu ölçülmüş ve 2017 yılında Eskişehir 91 puan olarak Türkiye’de birinci sırada yer almıştır (Karadağ ve Yücel, 2017).

Bu çalışmada üniversitelerin bölge ekonomisine katkısını ölçmek amacıyla öğrencilerin bölge ekonomisi ile ilişkileri ve harcama eğilimleri analiz edilmiştir. Bu amaçla 2012 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde eğitim gören 248 öğrenciye açık uçlu, kapalı uçlu, derecelendirme ölçekleri ve demografik sorular içeren 24 soruluk anket uygulanmış ve verilerin analizi SPSS 21 paket programı ile yapılmıştır. Anket 2012 yılında yapıldığından dolayı o dönemde sorulan soruların ve yanıtların parasal değerleri TÜİK’in Parasal Değerleri Güncelleme Programı yardımıyla 2017 yılına güncellenmiştir. Çalışmada Anova testi, Tukey testi ve

Ki-kare bağımsızlık testi yapılmış ve istatistiksel olarak anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

2. LİTERATÜR: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Literatürde üniversite öğrencilerinin bölge ekonomisine katkılarını ölçmek amacıyla öğrencilerin finansal tercihlerini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Öğrencilerin bölge ekonomisine parasal katkısını ölçen çalışmalardan Çayın ve Özer (2015) Muş Alparslan Üniversitesinde yaptığı çalışmada üniversitenin kente 894 kişilik istihdam katkısının ve yıllık 40.662.570 TL gelir katkısının olduğunu ifade etmiştir. Tokat ekonomisine Gaziosmanpaşa Üniversitesinin etkilerini araştıran Yayar ve Demir (2013) öğrencilerin büyük bir bölümü barınma harcaması olmak üzere aylık yaklaşık 646 TL harcama yaptıklarını ifade etmişlerdir. Kafkas Üniversitesi üzerinde anket yöntemiyle çalışma yapan Selçuk ve Başar (2012) ise öğrencilerin aylık 549 TL bölge ekonomisine katkıda olduklarını tespit etmişlerdir.

Atatürk Üniversitesinin Erzurum’a katkılarının araştırdığı çalışmada Selçuk (2012), üniversite öğrencilerinin aylık ortalama 744 TL harcadıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin parasal katkısını ölçen başka bir çalışma da Konya KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin Konya’ya katkılarını ölçen Büyükdoğan vd. (2015)’in çalışmasıdır. Bu çalışmada öğrencilerin ayda ortalama 621 TL harcadıklarını tespit etmiştir. Öğrencilerin aylık harcamalarını daha çok yeme-içme ve sosyal faaliyetler amacıyla yaptıkları sonucuna ulaşmıştır. Tösten vd.(2016) Siirt üniversitesinde yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin bölgeye aylık 6.532.500 TL, yıllık ise 78.390.000 TL katkısı bulunduğunu hesaplamıştır.

Üniversitelerin bölge ekonomisine parasal katkılarının yanı sıra istihdam katkısı olduğunu ifade eden çalışmalarda bulunmaktadır. Bunlardan Harris (1997) Portsmouth Üniversitesinde yaptığı çalışmada 1994-1995 yıl aralığında üniversitenin bölge ekonomisine katkısını incelemiş ve üniversitenin bölgedeki istihdamı artırdığı sonucuna varmıştır. Burdur ilinin Bucak ilçesinde yükseköğretim kurumları üzerinde çalışma yapan Dalğar vd. (2009) üniversitelerin istihdam açısından ve ekonomik açıdan bölge ekonomisine katkıda bulunduğu sonucuna varmışlardır. Yserte ve Rivera (2010), Alcalá Üniversitesinde yaptığı çalışmada üniversitenin bölge üzerinde yarattığı ekonomik etkilerin önemli olduğunu, gelir-gider akışı anlamında olumlu etkilere sahip olduğunu ifade etmiştir. Bayburt Üniversitesi’nin Bayburt’un ekonomisine canlılık getireceğini ifade eden Yılmaz ve Kaynak (2011), üniversitenin şehre

yeni yatırımlar ve iş alanları getirerek bölgenin yaşam kalitesini artıracığını tespit etmişlerdir. Bartın Üniversitesi'nin, Bartın'ın nüfus artışını destekleyeceğini ifade eden Ceyhan ve Güney (2011), yaptıkları çalışmada üniversitenin bölge dışına göçü durduracağı, bölgenin ulaşım, inşaat gibi sektörlerinde istihdam sağlayacağı sonucuna varmışlardır.

Üniversitelerin bölge ekonomisine nasıl daha iyi katkı yapacağını araştıran çalışmalardan Çatalbaş (2007) ve Öztürk vd. (2011) üniversitelerin kurulmadan önce alt ve üst yapı çalışmalarının yapılarak hazır hale gelmesinin önemini ifade ederek üniversitenin bölgesel kalkınmaya ve bölgenin gelişimine katkıda bulunması için üniversitenin yenilikçi olması ve bölgenin rekabetçi olması gerektiğini ifade etmiştir. Üniversite, Hükümet ve yerel firmalar arasındaki ilişkiyle ekonomik kalkınmayı Brezilya'nın Goiás şehrinde araştıran Silva vd. (2012) Goiás Eyalet Üniversitesinin yerel işletmelerle ilişki kurması gerektiğini, üniversitenin devlet ve iş dünyası arasındaki etkileşimi sağlayacağını tespit etmiştir.

Bir bölgeye yeni üniversite kurmanın o bölgede yenilik faaliyetlerini artırdığını ifade eden Cowan ve Zinovyeva (2013) üniversitenin bölgeye gelmesi sonrasında bölgedeki firmalarca alınan patent sayısının % 7 civarında arttığı sonucuna varmıştır. Üniversitelerin yerel planlama yapılırken önemli bir katkısının olmasının önemini vurgulayan Supriyadi (2012), bölgesel sorunlara çözüm geliştirmek için bölge halkı, esnaf, üniversite ve hükümetin ortak çaba harcamasının gerekliliğini söylemiştir. İtalya'nın Marche şehrinde Macerata Üniversitesinde araştırma yapan Rinaldi ve Cavicchi (2016), sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi ve problemlerin üstesinden gelmek amacıyla çok katılımcılı katılımının gerekli olduğunu savunmuşlardır.

Yeni üniversitelerin açılmasının bölgesel yeniliği nasıl etkilediğini araştıran Sedlacek (2013), İtalya'da 1985-2000 yılları arasında yaptığı çalışmada öğrenciler ve bölge halkının birlikte katılımının sağlandığı bir program hazırlanarak müfredatla birleştirilmesi gerektiğini, ancak böyle bir çalışmayla toplumsal değişime ulaşılabileceğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin harcamalarının eğilimini araştıran çalışmalardan Akçakanat vd. (2010), Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin Isparta ekonomisine katkısı incelemiş ve öğrencilerin yaklaşık %60'ının harcamalarını beslenme ve barınma amacıyla yaptığı sonucuna varmıştır. Kırklareli Üniversitesi Babaeski

Meslek Yüksekokulu'nda araştırma yapan Yıldız ve Talih (2011), öğrencilerin harcamalarını daha çok kalacak yer, ulaşım ve beslenme harcamalarına ayırdıklarını tespit etmişlerdir. Arslan (2016) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin barınma, ulaşım gibi giderleri pahalı bulduklarını, boş zamanlarını geçirecekleri sosyal faaliyet alanlarının eksik olduğunu ve genel olarak memnuniyetsizliklerini belirtmiştir.

Anadolu kentlerinin üniversite kenti kimliği oluşturması için bölgenin eksikliklerine vurgu yapan Yavuzçehre (2016), Pamukkale Üniversitesinin Denizli kentinin gelişmesinde sürükleyici rol oynamadığı ancak tamamlayıcı rol oynadığı sonucuna varmıştır. Sezer (2017) ise Karacabey Meslek Yüksekokulu üzerinde yaptığı çalışmada yüksekokulun bölgeye bir sosyal ve kültürel bir hareketlik kattığını, toplumsal değerlerin gelişmesine katkıda bulunduğunu ancak bu katkının öğrencilerin beklentilerini karşılamadığını ifade etmiştir.

Üniversitelerin bölgesel ekonomiye katkısının olmadığını ifade eden çalışmalardan Bonander vd. (2016) İsveç'te yaptığı çalışma da üniversitelerin bölgesel büyüme ve kalkınmadaki etkinliği konusunda şüphelerinin olduğunu ifade etmiş ve çalışmasında yerel ekonomi bağlamında ya çok az etki bulmuşlar veya hiçbir etkinin olmadığını sonucuna varmışlardır.

Eskişehir özelinde yapılan çalışmalardan Taşçı vd. (2008)'in Anadolu Üniversitesi üzerinde yaptığı çalışmaya göre, 2007 yılında Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'e katkısının 1 Milyar TL'nin üzerinde olduğunu ve 4.776 kişiye doğrudan ve 2.163 kişiye dolaylı olmak üzere 6.939 kişiye istihdam yarattığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca çalışmada Eskişehir halkının %93'ünün Eskişehir'de ikamet eden gençlerin büyük şehirlere gitmeye gerek kalmadan Eskişehir'de nitelikli bir eğitim alabileceğini, %94'ünün de Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'in sosyo-kültürel yaşamına katkısının çok büyük olduğunu düşündükleri sonucuna yer verilmiştir. Taşçı vd.'nin (2011) yaptıkları diğer bir çalışmada üniversitelerin kente katkılarını, kent-üniversite etkileşimini, kentin üniversite algısını konu aldığı çalışmasını Anadolu Üniversitesi özelinde incelemiş ve Eskişehir halkının büyük bir kısmının Anadolu Üniversitesinin hizmetlerini olumlu karşıladığı, üniversite öğrencileriyle komşu olmaktan rahatsız olmadıkları sonucuna varmışlardır. Çalışmada ayrıca halkın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin davranışlarının olumsuz değerlendirme eğiliminin de azaldığı, üniversite öğrencilerinin kentteki sosyal yaşamı zenginleştirdiği ve

kenti çağdaş ve modern bir yaşam alanı haline getirdiği tespit edilmiştir. Apaydın ve Kapucu (2017) Eskişehir Osmangazi ve Akdeniz Üniversitesi üzerinde yaptıkları çalışmada üniversite tercihinde ağızdan ağıza (word of mouth) söyleminin bu iki üniversite için pozitif bir söylem olduğunu, üniversitelerin bu söylemden olumlu etkilendiğini ancak öğrencilerin üniversite tercihlerinin çok fazla bilinçli bir tercih olmadığını ifade etmişlerdir.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin harcama eğilimleri ve bölge ekonomisi ile ilişkileri Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF ve Turizm Fakülteleri örneğinde incelenirken, kolayda örneklem yöntemiyle belirlenen 248 öğrenciye yapılan anket sonucunda ortaya çıkan nitel değişkenler arası ilişkiyi incelemek amacıyla çalışmada Anova testi ile Ki-Kare bağımsızlık testi uygulanmıştır.

Parametrik testlerden olan anova testi (tek yönlü varyans analizi), bağımsız üç veya daha fazla örneklem ortalaması arasındaki farkın istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla geliştirilmiştir (Bayram, 2004). Tek yönlü ANOVA testi için varsayımlar şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Alınan popülasyonlardan alınan örnekler basit rastgele örneklerdir.
2. Alınan popülasyonlardan alınan örnekler birbirinden bağımsızdır.
3. Her popülasyon için, dikkate alınan değişken normal bir dağılıma sahiptir.
4. Değerlendirilen değişkenin standart sapmaları tüm popülasyonlar için aynıdır.

Anova testi yapılırken j popülasyonu için;

- μ_j : Popülasyon ortalaması
- \bar{x}_j : Örneklem ortalaması
- S_j : Örneklem standart sapması
- n_j : Örnek büyüklüğü olacak şekilde tanımlamalar yapılır.

Tek yönlü ANOVA testinde örneklem ortalamaları arasındaki varyasyonu, tüm örneklem verilerinin ortalaması olan \bar{x} ile ilgili kareler sapmalarının ağırlıklı ortalaması ölçülür. Bu değişme ölçüsüne işlem ortalaması karesi (treatment mean square, MSTR) denir ve şu şekilde tanımlanır:

$$MSTR = \frac{SSTR}{k-1} \quad (1)$$

(1) nolu denklemde k örneklemin popülasyon sayısını ve SSTR ise işlemlerin kareleri toplamını (treatment sum of squares) göstermektedir ve (2) nolu denklemdeki gibi tanımlanmaktadır:

$$SSTR = n_1(\bar{x}_1 - \bar{x})^2 + n_2(\bar{x}_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(\bar{x}_k - \bar{x})^2 \quad (2)$$

Daha sonra örneklemdeki değişimin ölçüsünü ele alınmaktadır. Bu ölçüm popülasyonun varyansının toplanmış tahmini olup, ortalama kareler hatası (error mean square, MSE) ile gösterilmektedir. MSE (3) nolu denklemdeki gibi tanımlanmaktadır:

$$MSE = \frac{SSE}{n-k} \quad (3)$$

(3) nolu denklemde n toplam gözlem sayısını ve SSE ise hata karelerinin toplamı (error sum of squares, SSE) ile gösterilmektedir.

Tek yönlü ANOVA testinde son olarak, örneklem ortalamaları arasındaki varyasyonu, MSTR, örneklerdeki varyasyonla, MSE ile karşılaştırılarak F istatistiği olarak (4) numaralı denklem kullanılmaktadır.

$$F = \frac{MSTR}{MSE} \quad (4)$$

Çok büyük F değerleri, örneklem arasındaki varyasyonun, örneklerdeki varyasyona göre daha büyük olduğunu ve dolayısıyla eşit popülasyon ortalamasının boş hipotezinin reddedilmesi gerektiğini göstermektedir (Weiss, 2012: 718-721).

Ki-kare bağımsızlık testi ise; 2x2 veya r x c şeklindeki tablolarda gözlenen frekanslara göre kurulmuş olan hipotezleri test etmeyi amaçlamaktadır (Bircan vd.,2003). Çoğu zaman popülasyonun tümüne ilişkin veriler mevcut olmadığı için, genellikle iki değişken arasında bir ilişkinin var olup olmadığına karar vermek için çıkarımsal yöntemler uygulamak gerekmektedir. İki değişkenin ilişkili olup olmadığına karar vermek için, beklenen frekansların 1 veya daha büyük olması, beklenen frekansların en fazla %20'sinin 5 'ten küçük olduğu varsayımıyla hipotezler kurulur (Weiss, 2012: 603-605). Ki-kare test istatistiği (5) numaralı formüle göre hesaplanır. Daha sonra (r-1)(c-1) serbestlik derecesi ile ki-kare tablo değeri ile karşılaştırılır. Hesaplanan ki-kare değeri ki-kare tablo değerinden büyük olursa "değişkenler arasında ilişki yoktur" olan H_0 hipotezi reddedilerek değişkenler arasında ilişki olduğu sonucuna varılır (Çömlekçi, 2001).

$$x_{hes}^2 = \sum \frac{(G_{ij} - T_{ij})^2}{T_{ij}} \quad (5)$$

Çalışmada, cinsiyet, öğrenim türleri, barınma yeri, kiminle birlikte kaldığı, öğrenci maliyetleri, barınma maliyetleri ve yiyecek-içecek maliyetleri hakkındaki görüşleri gibi nitel değişkenler arasındaki ilişkiler için kurulan hipotezler ki-kare bağımsızlık testi ile test edilmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı ve Güvenilirlik

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Standart veriler elde etme ve daha kolay analiz olanağı nedeniyle anket tercih edilmiştir. Araştırmada kullanılmak üzere 24 sorudan oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Anket sorularında öğrencilerin harcama miktarlarının tespit edilmesine yönelik sorular özellikle açık uçlu bırakılmış ve bu sayede harcama miktarlarının tam tespit edilmesi amaçlanmıştır. Anket formunun geliştirilmesi sürecinde, araştırmacılar tarafından 40 üniversite öğrencisine ön test yapılarak, soruların anlaşılır olup olmadığı test edilmiştir. Ön test sonucunda anket formunda yer alan bazı sorular çıkartılmış, bazıları da açıklayıcı yönde değiştirilmiştir. Hazırlanan anket formunun kapsam geçerliliği için alanlarında uzmanların görüşlerine başvurulmuş olup anket uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Öğrencilere yönelik olarak uygulanan anket formlarından elde edilen verileri analize tabi tutmak üzere istatistik programlarından yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan anketin güvenilirliği araştırılmış ve tüm sorular için Ölçeğin tamamına ait Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı Tablo 1’de görüldüğü üzere 0,729 olarak bulunmuştur.

Tablo 1: Öğrenci Harcamaları Anket Soruları İçin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Cronbach Alfa Değeri	Standartlaştırılmış Cronbach Alfa Değeri	Anket Madde Sayısı
0,701	0,729	24

Belirlenen α katsayısının, bir ölçeğin güvenilir olduğunu söyleyebilmek için gerekli olan 0,70 katsayısını geçtiği (Hair vd., 1988) görülmüş ve dolayısıyla anketin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

3.3. Çalışmanın Hipotezleri

H1: Öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenim türleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Öğrencilerin cinsiyetleri ile kaldıkları yer arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Öğrencilerin cinsiyetleri ile kiminle birlikte kaldıkları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenci maliyetleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Öğrencilerin cinsiyetleri ile barınma maliyetleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Öğrencilerin cinsiyetleri ile yiyecek-içecek fiyatları hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H7: Öğrencilerin nerede kaldıkları ile öğrenci maliyetleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Öğrencilerin nerede kaldıkları ile barınma maliyetleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H9: Öğrencilerin nerede kaldıkları ile yiyecek-içecek fiyatları hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez ve ki-kare test sonuçları tablolar halinde çalışmanın bulgular kısmında yer almaktadır.

Bu çalışmada kullanılan anket verileri öğrencilerden 2012 yılında örneklem yoluyla toplanmıştır. Çalışma bazı teknikler yardımıyla ve güncel verilerle desteklenerek zaman aşımına bağlı olabilecek bazı hesaplama problemlerinin önüne geçilmiş olmaktadır. Türkiye ekonomisindeki faiz oranları ve enflasyon değerlerini ele alarak 2012 yılındaki fiyatların 2017 yılındaki net değerini hesaplamak mümkün olmaktadır. Aşağıda verilen formülde “BD” bugünkü net değere karşılık gelmekte olup “BM” ise bugünkü maliyete karşılık gelmektedir. Buna göre 2012-2017 yılları arasındaki 5 yılın faiz oranları TCMB’nin sitesindeki elektronik veri dağıtım sisteminden (EVDS), enflasyon oranları için ise TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu)’ün veri tabanından alınmış ve aritmetik ortalaması alınarak e = enflasyon ve f = faiz oranı ortalamaları hesaplanarak her bir ilgili maliyet için bu formül işletilmiştir.

$$BD = BM \left(\frac{1+e}{1+f} \right)^n \quad (6)$$

Bir başka yöntem ise Türkiye İstatistik Kurumu’nun belirli bir tarihteki parasal değeri Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) veya Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) değişim oranları kullanılarak istenen tarihteki değere dönüştürme aracı olan “Parasal Değerleri Güncelleme

Aracı" programını kullanarak 2012 yılındaki parasal değerlerin 2017 yılındaki karşılıklarının yazılmasıdır (TÜİK,2017). Bu çalışmada 2012-Ocak dönemine ait parasal tüm değerler 2017-Temmuz dönemine göre Parasal Değerleri Güncelleme Programı kullanılarak güncellenmiş hali tablolarda ve hesaplamalarda kullanılmıştır.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE TARTIŞMASI

4.1. Öğrencilere İlişkin Genel Bilgiler

Anket uygulanan öğrencilerin genel özelliklerinin ortaya konulması amacıyla bu bölümde öğrencilerin cinsiyet durumları, yaş, öğrenim türleri, ailelerinin aylık gelirleri, Eskişehir'de kaldıkları yer ve kimle kaldıkları bilgilerine yer verilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, yaş ve öğrenim türleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin Cinsiyet, Yaş ve Öğrenim Türleri

Cinsiyet Durumu	Frekans	Yüzde
Bayan	113	45,6
Erkek	135	54,4
Yaş	Frekans	Yüzde
15-20	111	44,8
21-25	125	50,4
26-30	11	4,4
31-35	0	0
36-40	0	0
41-45	1	0,4
46 ve üstü	0	0
Öğrenim Türü	Frekans	Yüzde
1.Öğretim	167	67,3
2.Öğretim	72	29,0
Açık Öğretim	9	3,6

Eskişehir'de ankete katılan öğrencilerin %45,6 sı bayan, % 54,4'ü erkektir. Öğrencilerin %44,8'i 15-20 yaş aralığında, % 50,4'ü 21-25 yaş aralığındadır. 25 yaş üstü öğrenci oranı %4,8 dir. Öğrencilerin %67,3'ü 1.Öğretim türünde eğitim görmekte olup, %29,0'ı 2. Öğretim türünde eğitim görmektedir. Açıköğretim türünde eğitim gören öğrenci oranı ise %3,6'dır.

Ankete katılan öğrencilerin ailelerin gelirleri, Eskişehir'de nerde kaldığı ve kiminle kaldığı bilgileri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Aile Gelir, Nerde ve Kiminle Kaldığı Bilgileri

Ailenin Aylık Toplam Geliri	Frekans	Yüzde
0-1150 TL	43	17,3
1151-2300 TL	100	40,3
2301-3450 TL	57	23,0
3451-4600 TL	24	9,7
4601-5750 TL	9	3,6
5751-6900 TL	4	1,6
6901-8050 TL	5	2,0
8051 TL üstü	6	2,4
Eskişehir'de Kalınan Yer	Frekans	Yüzde
Kendi Evi	40	16,1
Kiralık Ev	102	41,1
Öğrenci Apartı	29	11,7
Devlet Yurdu	61	24,6
Özel Yurt	12	4,8
Diğer	4	1,6
Eskişehir'de Kimle Birlikte Kaldıkları	Frekans	Yüzde
Ailemle	38	15,3
Arkadaşlarıyla	149	60,1
Yalnız	59	23,8

Ankete katılan öğrencilerin ailelerinin %17,3'ü 0-1150 TL aralığında, %40,3'ü 1151-2300 TL aralığında, %23,0'ı 2301-3450 TL aralığında aylık gelirleri bulunmakta olup, 3451 TL'den fazla geliri olan ailelerin oranı %19,4'dür. Öğrencilerin toplamda %57,2'i ya kendi evinde ya da kiralık evde kalmayı tercih etmiştir. Bu oranın yüksek oluşunda Taşçı vd. (2011)'nin Eskişehir halkının büyük bir kısmının üniversite öğrencileriyle komşu olmaktan rahatsız olmadığı sonucuna vardığı çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin %15,3'ü ailesiyle, %60,1'i arkadaşlarıyla ve %23,8'i yalnız kalmaktadır.

4.2. Öğrencilerin Eskişehir Hakkındaki Düşünceleri

Ankete katılan öğrencilerin Eskişehir ve çevresini ne kadar tanıdıkları, üniversiteyi neden tercih ettikleri, Eskişehir'de öğrenci maliyetleri, yiyecek-içecek ve barınma maliyetleri hakkındaki düşüncelerine bu bölümde yer verilmiştir. Öğrencilerin Eskişehir çevresini tanıma ve üniversiteyi tercih nedeni bilgileri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Eskişehir Çevresini Tanıma ve Üniversite Tercih Nedenleri

Eskişehir ve Çevresini Tanıma Bilgileri	Frekans	Yüzde
Evet	79	31,9
Hayır	27	10,9
Kısmen	142	57,3
Üniversiteyi Tercih Nedenleri	Frekans	Yüzde
Aile Yakınlığı	27	10,9
Tavsiye	32	12,9
Şehrin Konumu	68	27,4
Üniversitenin Fiziki Olanakları	13	5,2
Öğretimdeki Şöhreti	15	6,0
Puanı	69	27,8
Diğer	24	9,7

Öğrencilerin kısmen veya tamamen, toplamda %89,1'i Eskişehir ve çevresini tanıdığını, %10,9'unun ise tanımadığını ifade etmiştir. Eskişehir'i tanıyarak gelenlerin oranının yüksek oluşu öğrencilerin şehri bilinçli tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesini tercih edenlerin %27,8'i puanından dolayı, %27,4'ü de şehrin konumundan dolayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin Eskişehir'de maliyetler hakkındaki görüşleri Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5: Öğrencilerin Eskişehir'de Maliyetler Hakkındaki Görüşleri

Eskişehir'in öğrenci maliyetleri nasıl?	Frekans	Yüzde
Çok Yüksek	22	8,9
Yüksek	86	34,7
Normal	129	52,0
Düşük	9	3,6
Çok Düşük	2	0,8
Eskişehir'in Yiyecek-İçecek fiyatları nasıl?	Frekans	Yüzde
Çok Yüksek	13	5,2
Yüksek	70	28,2
Normal	151	60,9
Düşük	10	4,0
Çok Düşük	4	1,6
Eskişehir'in Barınma fiyatları nasıl?	Frekans	Yüzde
Çok Yüksek	51	20,6
Yüksek	107	43,1
Normal	84	33,9
Düşük	4	1,6
Çok Düşük	2	0,8

Ankete katılan öğrencilerin %52,0'ı Eskişehir'de öğrenci maliyetlerinin normal olduğunu, %60,9'u yiyecek-içecek maliyetlerinin normal olduğunu, %43,1'i barınma maliyetlerinin yüksek olduğunu ifade etmiştir.

4.3. Öğrencilerin Eskişehir'de Yaptığı Harcamaların Dağılımı

Ankete katılan öğrencilerin yaptığı harcamaların kategorilere ayrılmış halde dağılımına bu bölümde yer verilmiştir. Öğrencilerin Eskişehir'de aylık ulaşım, barınma ve ısınma giderleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Öğrencilerin Eskişehir'de Aylık Ulaşım, Barınma ve Isınma Giderleri

Eskişehir'de aylık ulaşım gideriniz yaklaşık ne kadardır?	Frekans	Yüzde
0-75 TL	127	51,2
76-150 TL	96	38,7
151-230 TL	13	5,2
231 TL ve üstü	12	4,8
Eskişehir'de aylık barınma gideriniz (kira, pansiyon ücreti vs.)	Frekans	Yüzde
0-150 TL	41	16,5
151-310 TL	47	19,0
311-460 TL	62	25,0
461-610 TL	54	21,8
611-770 TL	24	9,7
771-920 TL	13	5,2
921-1080 TL	5	2,0
1081 TL ve üstü	2	0,8
Eskişehir'de aylık ısınma gideriniz	Frekans	Yüzde
0-75 TL	82	33,1
76-150 TL	85	34,3
151-230 TL	45	18,1
231-310 TL	23	9,3
311-380 TL	9	3,6
381 TL ve üstü	4	1,6

Öğrencilerin %51,2'si ulaşım giderlerinin aylık 0-75 TL aralığında olduğunu, barınma giderlerinin 611-770 TL aralığına kadar ortalama aralıklarda dağıldığını, ısınma giderlerinin ise %33,1'i 0-75 TL aralığında, %34,3'ü 76-150 TL aralığında olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin aylık elektrik su, gaz, iletişim ve giyim giderleri Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerin Eskişehir'de Aylık Genel İletişim ve Giyim Giderleri

Eskişehir'de aylık elektrik, su, gaz gibi genel giderleriniz	Frekans	Yüzde
0-75 TL	81	32,7
76-150 TL	88	35,5
151-230 TL	50	20,2
231 TL ve üstü	29	11,7
Eskişehir'de aylık cep tlf, sabit tlf, internet vs gideriniz	Frekans	Yüzde
0-40 TL	69	27,8
41-75 TL	97	39,1
76-120 TL	47	19,0
121-150 TL	23	9,3
151-190 TL	9	3,6
191 TL ve üstü	3	1,2
Eskişehir'de giyim için aylık gideriniz	Frekans	Yüzde
0-75 TL	74	29,8
76-150 TL	97	39,1
151-230 TL	45	18,1
231-310 TL	15	6,0
311-380 TL	7	2,8
381-460 TL	2	0,8
461-540 TL	2	0,8
541 TL ve üstü	6	2,4

Öğrencilerin Eskişehir'de aylık elektrik, su ve gaz gibi giderlerinin ortalama aralıklarda dağıldıklarını, %39,1'inin cep telefonu, sabit telefon ve internet gibi iletişim giderleri 41-75 TL arasında olduğunu ifade etmişlerdir. Aylık giyim harcamalarında ise öğrencilerin %39,1'i 76-150 TL arasında harcama yaptığını ifade etmiştir.

4.4. Öğrencilerin Eskişehir'de Yaptığı Aylık Harcama Miktarları

Ankete katılan öğrencilerin Eskişehir'de eğlence aktivitelerine, kırtasiye ve yiyecek-içecek kategorilerine yaptıkları harcamalar, alt kategorileriyle birlikte Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Öğrencilerin Eskişehir'de Eğlence, Kırtasiye ve Yiyecek-İçecek Harcamaları

Eskişehir'de Eğlence Aktivitelerine Yapılan Aylık Harcama	Ortalama
Sinema	22,33 TL
Tiyatro	4,93 TL
Konser	9,91 TL
Spor	22,66 TL
Cafe/Bar/Disko	81,78 TL
Diğer	7,30 TL
TOPLAM	148,90 TL
Eskişehir'de Kırtasiye için Yapılan Aylık Harcama	Ortalama
Kitap	38,42 TL
Dergi	9,09 TL
Fotokopi	19,09 TL
Defter, Silgi, Kalem vb.	15,62 TL
TOPLAM	82,22 TL
Eskişehir'de Yiyecek İçecek için Yapılan Aylık Harcama	Ortalama
Üniversite yemekhanesi ve kafeteryaları	33,39 TL
Üniversite dışı restoran ve kafeteryalar	85,37 TL
Yurt yemekhane, kantin ve kafeteryası	21,81 TL
Pazar ve Market alışverişi	86,00 TL
TOPLAM	226,57 TL
GENEL TOPLAM	457,69 TL

Öğrenciler Eskişehir'de eğlence aktivitelerine aylık 148,90 TL, kırtasiye giderlerine aylık 82,22 TL ve yiyecek-içecek giderlerine aylık 226,57 TL harcama yaptıkları, toplamda ise barınma giderleri hariç aylık 457,69 TL harcama yaptıkları ortaya çıkmıştır.

4.5. Ki-Kare Bağımsızlık Testi Sonuçları

Çalışmanın bu bölümünde nitel değişkenler arasındaki ilişkinin varlığını incelemek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanacaktır. Öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenim türleri, kaldıkları yer, kiminle birlikte kaldıkları, öğrenci ve barınma maliyetleri, yiyecek içecek fiyatları hakkındaki görüşleri ilk kategoride ele alınmıştır. İkinci kategoride ise öğrencilerin nerde kaldıkları ile öğrenci ve barınma maliyetleri, yiyecek içecek fiyatları hakkındaki görüşleri ele alınmıştır. Birinci kategorinin Ki-kare analiz sonuçları Tablo 9'daki gibidir:

Tablo 9: Ki-Kare Analiz Sonuçları (1.Kategori)

Hipotezler	Değer	Serbestlik Derecesi	Asimptotik anlamlılık. (çift taraflı)
H1:Cinsiyetleri ile öğrenim türleri	35,947*	1	0,000
H2:Cinsiyetleri ile kaldıkları yer	20,057**	5	0,001
H3:Cinsiyetleri ile kiminle birlikte kaldıkları	1,020***	2	0,600
H4:Cinsiyetleri ile öğrenci maliyetleri görüşü	2,295****	2	0,317
H5:Cinsiyetleri ile barınma maliyetleri görüşü	1,286*****	1	0,257
H6:Cinsiyetleri ile yiyecek-içecek maliyetleri görüşü	0,552*****	2	0,759

* 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 12,35, ** 2 hücrede (%16,7) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 1,82, *** 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 17,46, **** 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 5,01, ***** 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 38,18, ***** 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 6,38 olarak hesaplanmıştır.

H1 ve H2 hipotezleri için anlamlılık değerinin $p < 0,05$ şartını sağladığından öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenim türleri ve kaldıkları yerler arasında bir ilişkinin olduğundan söz edilebilmektedir. Ancak H3, H4, H5 ve H6 hipotezleri için p değerleri 0,05'den büyük olduğu için öğrencilerin barınma ve genel öğrenci maliyetleri ile yiyecek-içecek maliyetleri hakkındaki düşünceleri ve kiminle birlikte kaldıkları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında bir ilişki olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin nerde kaldıkları ile öğrenci maliyetleri, barınma maliyetleri ve yiyecek-içecek maliyetleri arasındaki ilişkilerin analiz edildiği ikinci kategorinin Ki-kare analiz sonuçları Tablo 10'daki gibidir:

Tabloya göre öğrencilerin nerde kaldıkları ile barınma maliyetleri arasındaki ilişki arasında kurulan H8 hipotezinin anlamlılık değeri 0,05'den küçük olduğu için öğrencilerin nerde kaldıkları ile barınma maliyetleri aralarında ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. H7 ve H9 hipotezlerinin p değeri 0,05 anlamlılık seviyesinden yüksek olduğundan dolayı öğrencilerin nerde kaldıkları ile öğrenci maliyetleri ve yiyecek-içecek fiyatları arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür.

4.6 Varyans Testi Sonuçları

Çalışmanın bu kısmında öğrencilerin yaptıkları giderlerin aile gelirlerine, kaldıkları yerlere ve kiminle kaldıklarına göre karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla Anova testi yapılmıştır.

Tablo 10: Ki-Kare Analiz Sonuçları (2.Kategori)

Hipotezler	Değer	Serbestlik Derecesi	Asimptotik anlamlılık. (çift taraflı)
H7:Öğrencilerin nerde kaldıkları ile öğrenci maliyetleri görüşü	1,707*	2	0,426
H8: Öğrencilerin nerde kaldıkları ile barınma maliyetleri görüşü	12,544**	2	0,002
H9: Nerde kaldıkları ile yiyecek-içecek maliyetleri görüşü	5,455***	4	0,244

* 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 18,91, ** 0 hücrede (%0,0) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 12,78, *** 1 hücrede (%11,1) beklenen değer 5'den küçük, en küçük beklenen değer: 2,26 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 11: Öğrencilerin Giderlerin Aile Gelirlerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Yapılan Anova Testi Sonuçları

İfade		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Aylık Ulaşım Gideri	Gruplar Arası	22,075	7	3,154	5,679	,000
	Gruplar İçi	133,264	240	,555		
Aylık Barınma Gideri	Gruplar Arası	103,660	7	14,809	7,148	,000
	Gruplar İçi	497,227	240	2,072		
Aylık Isınma Gideri	Gruplar Arası	21,980	7	3,140	2,276	,029
	Gruplar İçi	331,116	240	1,380		
Aylık İletişim İnternet Gideri	Gruplar Arası	49,558	7	7,080	5,176	,000
	Gruplar İçi	328,244	240	1,368		
Aylık Giyinme Gideri	Gruplar Arası	88,580	7	12,654	7,094	,000
	Gruplar İçi	428,130	240	1,784		

Tablo 11'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaptıkları giderlerin aile gelirlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Anova testi sonuçları yer almaktadır. İlgili tablodan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin ulaşım, barınma, ısınma, iletişim ve giyinme giderleri ailelerinin elde ettiği gelirlere göre 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılık göstermektedir. Bu farklılığın; yapılan Tukey testi sonucuna göre ısınma gideri hariç diğer gruplar arasında geliri 8050 TL ve üzeri olanlar ile geliri 3450 TL den az olan gruplar arasından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 12'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaptıkları giderlerin kalınan yere göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Anova testi sonuçları yer almaktadır. İlgili tablodan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin giyinme giderleri dışındaki tüm boyutlar kaldıkları yere göre 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılık göstermektedir. Bu farklılığın; yapılan Tukey testi sonucuna göre genel olarak devlet yurdunda kalanlar ile diğer gruplar arasındaki farktan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 12: Öğrencilerin Giderlerin Kalınan Yere Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Yapılan Anova Testi Sonuçları

İfade		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Aylık Ulaşım Gideri	Gruplar Arası	13,300	5	2,660	4,532	,001
	Gruplar İçi	142,039	242	,587		
Aylık Barınma Gideri	Gruplar Arası	103,660	5	25,482	13,024	,000
	Gruplar İçi	497,227	242	1,957		
Aylık Isınma Gideri	Gruplar Arası	95,119	5	19,024	17,846	,000
	Gruplar İçi	257,978	242	1,066		
Aylık Elektrik-Su-Gaz Gideri	Gruplar Arası	66,258	5	13,252	18,036	,000
	Gruplar İçi	177,802	242	,735		
Aylık İletişim İnternet Gideri	Gruplar Arası	54,950	5	10,990	8,238	,000
	Gruplar İçi	322,852	242	1,334		
Aylık Giyinme Gideri	Gruplar Arası	14,351	5	2,870	1,383	,231
	Gruplar İçi	502,358	242	2,076		

Tablo 13: Öğrencilerin Giderlerin Kiminle Kalındığına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

İfade		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Aylık Ulaşım Gideri	Gruplar Arası	9,022	4	2,256	3,746	,006
	Gruplar İçi	146,317	243	,602		
Aylık Barınma Gideri	Gruplar Arası	5,381	4	1,345	,549	,700
	Gruplar İçi	595,506	243	2,451		
Aylık Isınma Gideri	Gruplar Arası	42,605	4	10,651	8,336	,000
	Gruplar İçi	310,492	243	1,278		
Aylık Elektrik-Su-Gaz Gideri	Gruplar Arası	17,086	4	4,271	4,573	,000
	Gruplar İçi	226,975	243	,934		
Aylık İletişim İnternet Gideri	Gruplar Arası	15,239	4	3,810	2,553	,040
	Gruplar İçi	362,564	243	1,492		
Aylık Giyinme Gideri	Gruplar Arası	244,060	4	6,904	3,430	,009
	Gruplar İçi	377,802	243	2,013		

Tablo 13’de de araştırmaya katılan öğrencilerin yaptıkları giderlerin kalınan kişi/kişilere göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Anova testi sonuçları yer almaktadır. İlgili tablodan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin barınma giderleri dışındaki tüm boyutlar kaldıkları kişi/kişilere göre 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılık göstermektedir. Bu farklılığın; yapılan Tukey testi sonucuna göre genel olarak yalnız yaşayanlar ile arkadaşları ile birlikte yaşayan gruplar arasındaki farktan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 14’de de araştırmaya katılan öğrencilerin yaptıkları giderlerin cinsiyetlere göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan t testi sonuçları yer almaktadır.

İlgili tablodan da anlaşılacağı üzere, cinsiyet bakımından giyim için yapılan harcama ile elektrik, su ve gaz gibi genel giderler soruları puan ortalamaları açısından farklılık olduğu göstermektedir. Diğer boyutlar açısından ise cinsiyetin önemli bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında öğrenim türü ve yaş değişkenleri ile yapılan varyans analizi sonucunda gruplar arasında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 14: Öğrencilerin Giderlerin Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları

İfade	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Eskişehir’de giyim için yaptığınız harcama aylık yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	2,9363	1,36677	,297	,047
	Erkek	135	2,2815	1,51437		
Eskişehir’de aylık ulaşım gideriniz yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	1,7257	,90876	1,614	,108
	Erkek	135	1,5630	,67589		
Eskişehir’de aylık barınma gideriniz (kira, pansiyon ücreti vs.) yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	3,2301	1,59804	,560	,576
	Erkek	135	3,1185	1,53103		
Eskişehir’de aylık ısınma gideriniz yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	2,2035	1,13515	-,074	,941
	Erkek	135	2,2148	1,24819		
Eskişehir’de aylık elektrik, su, gaz gibi genel giderleriniz yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	2,8124	1,04754	1,504	,034
	Erkek	135	2,0222	,94211		
Eskişehir’de aylık cep tlf, sabit tlf, internet vs gideriniz yaklaşık ne kadardır?	Bayan	113	2,3805	1,18260	1,193	,234
	Erkek	135	2,1926	1,27839		

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de üniversite sayısının artmaya başladığı 1950’li yıllardan beri, ülkedeki bölgesel eşitsizlikleri ortadan kaldırma amacıyla ülkenin her yerine üniversite açılması hedeflenmiştir. Üniversiteler kurulurken her bölgeye eğitimin götürülme amacının yanı sıra üniversitelerin kuruldukları bölgeyi ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan hareketlendirmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla üniversiteler sadece yükseköğretim kurumları olmayıp, gelir yaratan ve dağıtan, istihdam yaratan, bölge bütünü’nün bir parçası, ekonomik büyüme ve kalkınmanın önemli bir aktörü olarak görev yapmaktadırlar (Arap, 2010). Bu amaçlarla 1958 yılında Eskişehir’de Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi kurulmuş olup 1982 yılında Anadolu Üniversitesine dönüşmüştür. 1993 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi kurulmuş olup iki üniversitede toplam 60 bin civarında öğrencisiyle Eskişehir öğrenim hayatında yerini almıştır. Eskişehir’de eğitim gören bu öğrencilerin Eskişehir ekonomisi ile ilişkilerinin ve harcama eğilimlerinin analiz edildiği bu çalışmada öğrencilerin Eskişehir’de eğlence aktivitelerine, kırtasiye giderlerine ve yiyecek-içecek giderlerine barınma giderleri hariç aylık 457,69 TL harcama yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki konuyla ilgili diğer çalışmalarda Yayar ve Demir (2013) Tokat’ta aylık 646 TL, Selçuk ve Başar (2012) Kars’ta 549 TL, Selçuk (2012) Erzurum’da 744 TL ve Büyükdoğan vd. (2015) Konya’da aylık 621 TL harcama yaptıkları tespit edilmiş olup bu rakamlara barınma masrafları dahil edilmiştir. Öğrencilerin aylık barınma, ulaşım ve ısınma masrafları da eklendiğinde bu çalışmada da yukarıda adı geçen çalışmalarda bulunan sonuçlarla yaklaşık olarak örtüşen sonuçlara ulaşılmaktadır. Bununla birlikte bu çalışmada çeşitli istatistiksel tekniklere başvurularak Türkiye ekonomisindeki enflasyon ve faiz oranı gibi güncel gelişmeler dikkate alınmaktadır.

Ki-kare bağımsızlık testi sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenim türleri ve kaldıkları yer arasında bir ilişki mevcuttur. Kız öğrencilerin %21,2’si 2.öğretimi tercih ederken, erkeklerde bu oran %35,6 olmaktadır. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %54,0’ı kiralık ev tutup kalmayı tercih ederken, erkeklerin %30,4’ü kiralık evde kalmayı tercih etmişlerdir. Kız öğrencilerin kiralık ev tutup kalma oranının yüksek oluşu, Eskişehir halkının öğrencilerle komşu olmaktan rahatsız olmadığı sonucuna ulaşan Taşçı vd. (2011)’nin bulgularıyla uyumludur. Ayrıca öğrencilerin kaldıkları yer ile genel öğrenci maliyetleri ve yiyecek-içecek maliyetleri arasında ilişki olmadığı ancak barınma maliyetleri arasında ilişki olduğu görülmüştür. Kiralık

ev tutan öğrencilerin %75,5’i barınma maliyetlerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Varyans testi sonuçları, cinsiyet, yaş ve öğrenim türü değişkenlerinde gruplar arasında farklılık olmamasına karşın öğrencilerin ısınma gideri hariç, ulaşım, barınma, iletişim ve giyim giderleri ailelerinin gelirlerine göre farklılık göstermektedir. Öğrencilerin kaldıkları yere göre gider karşılaştırmasında giyinme giderleri hariç tüm boyutlarda devlet yurdunda kalanlar ile diğer gruplar arasında farklılık göstermektedir. Öğrencilerin birlikte kaldıkları kişilere göre gider karşılaştırmasında barınma giderleri hariç tüm boyutlarda yalnız yaşayanlar ile arkadaşlarıyla birlikte yaşayanlar arasında farklılık bulunmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin %89,1’i Eskişehir ve çevresini tanıdığını ve bilinçli tercih ettiğini ifade etmektedir. Öğrencilerin %57,2’si ya kendi evinde ya da kiralık evde kalmayı seçmiş ve Eskişehir’de genel olarak maliyetlerin normal olduğunu düşünmektedirler. Öğrenciler genel olarak halkın ve esnafın tutumundan memnun olduğunu ifade etmektedirler. Literatürde Arslan (2016), Sivas Cumhuriyet Üniversitesindeki öğrencilerin halkın ve esnafın tutumundaki genel memnuniyetsizliği ve Büyükdoğan vd. (2015), Konya’da öğrencilerin esnafın tutumundaki memnuniyetsizliği ifade eden çalışmalar bulunmaktadır.

Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin Eskişehir ekonomisine alışveriş, yiyecek-içecek, barınma, ulaşım gibi birçok kategoride yaptıkları harcamalar, üniversitelerin Eskişehir bölgesinden ürün temin etmeleri, öğrenciyi ziyarete gelen ailelerin harcamaları ve üniversitelerin doğrudan sağladığı istihdam olanaklarının önemli katkıları bulunmaktadır. Eskişehir halkının çok büyük bir bölümünün öğrencilerin bölgelerinde bulunuşundan rahatsızlık duymadığı, yerel yönetimlerle işbirliği içinde çalışmalar yapıldığı, bilimsel, sosyal ve kültürel aktivitelere halkın da katılımcı olması, üniversite-sanayi işbirliği Eskişehir’de üniversitelerin bölgenin kalkınmasına önemli rol oynamasının nedenlerinden olup “öğrenci kenti” Eskişehir’in diğer bölgelere de değinilen konularda örnek olması beklenmektedir.

Gelecek çalışmalarda öğrencilerin harcamalarında etkili olan faktörlerin neler olduğu, öğrencilere yönelik üretilen mal ve hizmetlerin yeterliliği ve bu üretilen mal ve hizmetlerden öğrencilerin memnuniyet düzeyleri gibi konular da araştırılabilir. Bu sayede öğrenci memnuniyeti esas alınan mal ve hizmetlerin üretimi sonucunda öğrenci harcamaları ve dolayısıyla bu harcamaların yerel ekonomilere katkısı da arttırılabilir.

KAYNAKLAR

DERGİLER:

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. ve Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite öğrencilerinin buldukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta 2003-2009 yılları örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 165-178.
- Apaydın, Ç., ve Kapucu, M. S. (2017). Üniversiteyi Tercih Etme, Akademik İtibar ve Sosyal Etkinlik Arasındaki İlişki: Akdeniz ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisans Öğrencileri Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 23(2), 199-222.
- Arap, K. S. (2010). Türkiye yeni üniversitelerine kavuşurken: Türkiye'de yeni üniversiteler ve kuruluş gerekçeleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(01), 001-029.
- Arslan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Şehirle Kurduğu Ekonomik ve Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Analizi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1103-1120.
- Bircan, H., Karagöz, Y. ve Kasapoğlu, Y. (2003). Ki-Kare ve Kolmogorov Smirnov Uygunluk Testlerinin Simülasyon ile Elde Edilen Veriler Üzerinde Karşılaştırılması, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(1).
- Büyükdoğan, B., Afşar, B. ve Gedik, H. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Şehire Ekonomik Katkıları: Kto Karatay Üniversitesi Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 15, Eylül 2015, s. 161-174
- Bonander, C., Jakobsson, N., Podestà, F. ve Svensson, M. (2016). Universities as Engines for Regional Growth? Using the Synthetic Control Method to Analyze the Effects of Research Universities. *Regional Science and Urban Economics*, 60, 198-207.
- Ceyhan, M. S. ve Güney, G. (2011). Bartın Üniversitesi'nin Bartın İli'nin Ekonomik Gelişimine 20 Yıllık Projeksiyonda Katkılarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 183-207.
- Cowan, R. ve Zinovyeva, N. (2013). University Effects on Regional Innovation. *Research Policy*, 42(3), 788-800.
- Çatalbaş, N. (2007). Üniversite-Yerel Ekonomi İlişkisinde Kutuplaşma Teorisi İyi Bir Model Olabilir mi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi*, 90-101.
- Çayın, M. ve Özer, H. (2015). "Üniversitelerin İl Ekonomisine Katkısı ve Öğrencilerin Tüketim Yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği", *Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2: 131-147.
- Dağlar, H., Tunç, H. ve Kaya, M. (2009). Bölgesel Kalkınmada Yükseköğretim Kurumlarının Rolü ve Bucak Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 39-50.
- Garrido-Yserte, R. ve Gallo-Rivera, M. T. (2010). The Impact of the University Upon Local Economy: Three Methods to Estimate Demand-Side Effects. *The Annals of Regional Science*, 44(1), 39-67.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tahtam, R.L. ve Black, W.C. (1998). *Multi-variate Data Analysis*, International Fifth Edition, Prentice-Hall International, Inc. USA.
- Harris, R. I. (1997). The Impact of the University of Portsmouth on the Local Economy. *Urban Studies*, 34(4), 605-626.
- Öztürk, S., Torun, İ. ve Özkök, Y. (2011). Anadolu'da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları/ Contributions Of Universities Established In Anatolia To The Socio-Economic Structure Of The Cities. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16).
- Rinaldi, C. ve Cavicchi, A. (2016). Universities' Emerging Missions to Foster Sustainability of Rural Areas: Multiple Case Studies From The Marche Region. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 8, 725-731.
- Sedlacek, S. (2013). The Role of Universities in Fostering Sustainable Development at the Regional Level. *Journal of Cleaner Production*, 48, 74-84.
- Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Analizi ve Erzurum Ekonomisine Katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 317-330.
- Selçuk, G. N. ve Başar, S., (2012), "Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Kars İli Ekonomisine Katkısı", *Kafkas Üniversitesi (KAÜ) İ.İ.B.F Dergisi*, Cilt 3, Sayı 4, 89-106.
- Sezer, S. (2017), Öğrenci Bakışı ile Karacabey Meslek Yüksekokulu'nun Sosyokültürel Ve Ekonomik Katkısının Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Yıl: 2017, Cilt: 8, Sayı: 17, ss.70-82.
- Silva, Y. F. D. O., Freitas, C. C., Paranhos, J. ve Hasenclever, L. (2012). University and the Local Development in Goiás-Brazil. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 52, 269-278.
- Steinacker, A. (2005). The Economic Effect of Urban Colleges on Their Surrounding Communities. *Urban Studies*, 42(7), 1161-1175.
- Supriyadi, R. E. (2012). Local Economic Development And Triple Helix: Lesson Learned From Role of Universities In Higher Education Town of Jatinangor, West Java, Indonesia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 52, 299-306.
- Taşçı, D., Gökalp, E., Genç Kumtepe, E., Kumtepe, A. T., ve Toprak, E. (2011). Kentin üniversite algısı: Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, 44(2), 131-146.
- Tösten, R., Anık, S. & Kayan, M. S. (2016). Siirt Üniversitesi Öğrenci Profili ve Harcama Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:6-7, 41-58.
- Yavuzçehre, P. S. (2016). Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1).
- Yayar, R. ve Demir, D. (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 5(8).

Yıldız, E. ve Talih, D. (2011). Üniversitelerin Kalkınmadaki Rolü: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2).

Yılmaz, M. K. ve Kaynak, S. (2011). Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Üniversitelerin Rolü ve Yöre Halkının Üniversite'den Beklentileri ile İlgili Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(4), 55-73.

KİTAPLAR:

Bayram, N. (2004). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi. Bursa, Ezgi Kitabevi.

Çömlekçi, N. (2001). Bilimsel Araştırma Yöntemi ve İstatistiksel Anlamlılık Sınamları, Bilim Teknik Yayınevi, Eskişehir.

Dinler, Z. (1994). Bölgesel İktisat, 4.Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.

Weiss, N. A. (2012). Introductory Statistics, 9.th ed. Pearson New International Edition. Pearson Higher Ed.

KURUM,KURULUŞ KISALTMALARI

TCMB EVDS. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Elektronik Veri Dağıtım Sistemi, <http://evds.tcmb.gov.tr/cbt.html>, Erişim Tarihi: 28.08.2017.

TÜİK (2017), Parasal Değerleri Güncelleme Aracı https://biruni.tuik.gov.tr/medas/donusum_hesap.zulErişim Tarihi: 28.08.2017

TÜİK veritabanı, www.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 28.08.2017

ARAŞTIRMA,ÇALIŞMA METİNLERİ:

Karadağ, E. ve Yücel, C. (2017). Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması. Eskişehir: Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı Yayınları. doi: 10.13140/RG.2.2.31233.76641

Taşçı D., Gökalp E., Genç Kumtepe E., Kumtepe, A. T., Toprak E., Tosunoğlu, T. ve Sürmeli, A. (2008). Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı, Ekim 2008, (Ed.: Sürmeli F.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Proje 073623.